

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodno in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.
Rekopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne sprejemajo.
Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v torek, 31. marca 1903.

Letnik XXXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravništvu:

Vse leto 20 kron. Četrta leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrta leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravništvo „Slovenca“.

Liberalna mlekarja v Črnem vrhu.

V času, ko »Sl. Narod« dan za dnevom obrekuje našo organizacijo na tako podel, nesramen in zloben način, da ga mu ni para v zgodovini, nam sili trpka beseda v pero. Ni ga dneva, ni je številke, da bi »Sl. Narod« o tem ali onem društvu ne prinesel najnesramnejših laži in sumničenj. S svojimi lažmi skuša ljudstvo odvrniti od naše organizacije, obračati »pozornost« oblastev na društva in društveno življenje uničiti. Po nesramni »Narodovi« pisavi izzivani ne moremo molčati o tem, kako gospodarijo liberalci in navesti slučaj. Nikdo naj nam ne zameri in ne podtika namenov, kakor jih ima »Narod« pri svojih dopisih.

Še je v spominu »Slovenčevim« čitatelem, kako je dr. Tavčar na svojem shodu v Črnem vrhu nad Idrijo prerokoval, da »klerikalna organizacija erka na vseh koncih«. Osoda je hotela, da se je v tem kraju zgodilo v liberalnem taboru, kar se v naši organizaciji še ni zgodilo. Ta žalosten slučaj kaže »Narodovcem«, naj se ne igrajo z ognjem pod slamnato streho.

Za časa zadnjih državnoborskih volitev in malo pred občinskimi volitvami so ustanovili črnovrški liberalci mlekarjo. Načelnikom je bil izvoljen liberalni župan, Janez Lampe, blagajnikom liberalni trgovec Janez Vidmar, ki je svojo sposobnost za blagajniško službo že pokazal pri posojilnici. Pri ustanovitvi so postopali tako hitro in nepremišljeno, da je vsakdo nehote mislil, mlekarja je zanjka, v katero bodo liberalci lovili volivce. Vjeli so jih res toliko, da je načelnik s pomočjo svojega glasu postal župan.

Koder gospodar začne z malim, črnovrški liberalci pa so že prvi mesec za drag denar kupili razne velikanske stare, že obrabljene stroje. Da so ljudi vabili v mlekarjo, so mleko kupovali za visoko ceno od udov in neudov. Dokler je posojevala idrijska in črnovrška posojilnica, dokler so posojevale stare tetke, je šlo; a prišel je čas, ko je bilo treba položiti čiste račune.

V prvem letu je imela mlekarja, kakor kažejo napačno sestavljeni računi, čez 2200 kron zgube. V resnici, kakor bo pokazala revizija, je imela veliko več. Dolžnost načelnika je bila, v teku prihodnjega leta zgubo poravnati z doplačilom novih deležev. Načelnstvo tega ni storilo in je dopustilo, da se je zguba vlekla skozi celo leto, koncem leta pa je zopet prirasel nov deficit.

Priročnik kmet. družbe, strasten nasprotnik naše organizacije, bil v Črnem vrhu. V mlekarji je predaval, ni pa videl raznih nerednosti, nad katerimi se je zgražal od vlade poslani revizor.

Prišlo je do katastrofe. Letos je imela mlekarja tri občne zборе. Na prvem občnem zboru, 22. februarja, je prišlo do nasprotstva med načelnikom in udi. Ker se udje načelniku niso udali, je načelnik razpustil občni zbor, češ da ni pravilno sklican in ne morejo ničesar veljavnega skleniti. Tako postopati z ljudmi, ki imajo dovolj dela doma, da ne rečemo hujšega, se pravi iz ljudij se norčevati.

Za štirinajst dni se je vršil 8. marca drug občni zbor. Udje so zvedeli veselo novico, da je zgube 8000 kron, in da bo moral vsak ud plačati od vsake krave 20 kron deleža, kdor pa hoče odstopiti, bo plačal po 60 kron. Vseled razburjenosti navzočih udov se tudi na tem občnem zboru ni ničesar sklenilo.

Dne 22. marca se je vršil tretji občni zbor. Udje so zahtevali natančne račune. Blagajnik Vidmar jih je naglo prebral.

Oglasil se naši stranki neprijazni Zagoda in pove liberalnemu načelnstvu v brk, da računi niso prav izdelani in niso resnični. Blagajnik menda ni pričakoval takega odpora, pobral je svoje knjige in jo je pobrisal, načelnik pa se je poslužil tistega, kar »Narodovci« očitajo načelnikom naših društev. Odstopil je od načelnštva. V tolažbo je povedal navzočim, da bodo od vsake krave plačali le do 12 K.

V načelnstvu je sedaj večina naše stranke, blagajnikom Vidmar ni bil več izvoljen. Menda so mu za vselej prešle skomine še po kakem blagajništvu.

To so dejstva, ki jih »Slov. Narod« ne bo utajil ne z obrekovanjem, ne s psovanjem. Kadar se razjasnijo stvari, o katerih ljudje skrivaj šepetajo, bomo tudi te priobčili.

Drastično je pri tem žalostnem dogodku, da so črnovrški liberalci podpore prosili za mlekarjo po drž. poslancu g. Žitniku, čegar nasprotniku Božiču so v proslavo zmage streljali z dinamitom! In kako so prosili! Namazali so eno stran, navedli približno število krav (kakor da ministerstvo deli podpore kravam) in približno, koliko litrov mleka se v občini dobi. Niso priložili ne računov, ne pravil. Ministerstvo je zahtevalo račune in pravila, vprašalo je, koliko je udov. Dovolilo je 10 000 kron podpore logaški mlekarji pod pogojem, da mlekarne v Črnem vrhu, Ledinah in Žireh stopijo v zvezo z logaško. Črnovrški liberalci ministerstvu niti odgovorili niso.

Krivo do zvrčajo zdaj liberalci na ministerstvo in druge, ki so po županovem mnenju hujškali zoper mlekarjo. Da liberalci, kakor znajo, tega ne bodo zlorabljali pri prihodnjih volitvah zoper našo stranko, že naprej odločno odbijamo vsako zvrčanje krivde na nas.

Da je mlekarja slabo vspevala, je kriv liberalni načelnik, da so računi zmešani, je kriv liberalni blagajnik, da je mlekarja padla v dolgo, so krivi liberalci. Da mlekarja še ni dobila podpore, je kriv načelnik, liberalni župan, kateremu se ni zdelo vredno odgovarjati ministerstvu, ki dobro ve, da ni vreden podpore, kdor se noče ponižati.

Liberalci se bodo skušali znebiti nadaljnjih sitnostij in jih zvrniti na novi odbor; pa odbor je poskrbel, da bodo juho, ki so jo skuhal liberalci, spili tudi sami.

»Sl. Narod« vpije dan za dnevom o

naših društvih. Pri naših društvih še nikdo ni trpel niti vinarja škode, pač pa so pristali liberalne stranke naša društva ociganili že za marsikatero znatno svoto. Kdo bo v Črnem vrhu ljudem doplačal deleže in jim povrnil škodo, katero so povzročili liberalci s svojim neumnim gospodarstvom, o tem naj blagovoli premišljevat »Slov. Narod!«

Ljudem je pa ta žalostni slučaj, ta bridka izkušnja v nauk, koliko je zaupati sladkim besedam naših liberalcev, koliko je verjeti čestudni pisavi »Slov. Naroda«.

Državni zbor.

Dunaj, 30. sušca.

Delo v odsekih.

Minoli teden so imeli važni odseki svoje seje, da pripravijo svoja poročila za zbornico. Odsek za premembo poslovnika je dovršil svoje delo.

Nov poslovnik ni — rekli bi — ne tič ne miš. Večje stranke so poskrbele, da si ohranijo orožje obstrukcije za vse slučaje in da manjšim strankam zamaše usta. Govori se, da pride načrt novega poslovnika že po veliki noči v zbornici na vrsto. Tedaj bodo mogle manjše stranke, ako bodo hotele, s starim poslovníkom v rokah naperiti obstrukcijo proti novemu poslovníku. Mnogi pa menijo, da prememba poslovnika v tem zasledanju sploh ne pride na vrsto.

Proračunski odsek je razdelil referate, razprava pa se prične šele po praznikih. Sicer pa je že danes gotovo, da državni proračun za tekoče leto pred jesenjo ne bo gotov.

V pogodbenem odseku bode ta teden glavna razprava končana, ker večina nemških strank in Poljaki nagodbe kratiti ne morejo, grajati pa nočejo. Osvojili so si vladno stališče: Boljša ta nagodba, nego nobena. Recimo, da je to istina, vendar pa še ni rešeno in pojasnjeno vprašanje: Ali in zakaj ni bila mogoča boljša nagodba?

Tudi carinski odsek hoče ta teden pospešiti delo, da morda že prične z nadrobno razpravo.

Socialno politični odsek prične jutri z razpravo o zakonu glede zavarovanja zasebnih uradnikov.

Obrtni odsek pa prenaša zakon proti žganjepitju kakor mačka mlade. Enim

LISTEK.

P. Hartman in oratorij »Sv. Frančišek«.

(Dalje.)

Frančišek pa je rasel v ljubezni do Križanega od dne do dne. Vse ga je vodilo k Bogu in on je vabil vse stvari k češčenju božjemu. Bil je pesniško navdahnjen in zložil krasen slavospev »solčna pesem«, v katerem vabi solnce, mesec, zrak in veter, vodo, ogenj, mater zemljo in celo sestro smrt k proslavi božji. — Goreče je častil sveti zakrament in blaženo devico, zlasti pa se je bolj in bolj vglabljal v trpljenje Kristusovo. Ko je dve leti pred smrtjo bival na visoki gori Alverni, je bil tako vtopljen v to premišljevanje, da mu je srce gorelo ljubezni; rad bi bil Izveličarju podoben kakor v apostolatu tako v trpljenju, in klical je: »Pripravljeno je moje srce, pripravljeno, o Gospod!« In res, bližala se je ura, ko Frančišek, ki je z Jezusom jokel na Oljski gori, z Veroniko brisal pot in kri z njegovega obličja, s Simonom pomagal križ nositi, stopi z Izveličarjem tudi na Kalvarijo, na križ. Dne 14. septembra l. 1224. je klečal na

gori, vtopljen v molitev. Tedaj vidi, da se mu z nebes bliža Seraf s šestimi ognjenimi peruti, med peruti podoba Križanega. Pri tem pogledu je bila duša Frančiškova popolnoma prevzeta. Veselje in žalost sta jo napolnili ob enem; veselje, ker je gledal Boga, predmet svoje ljubezni, žalost, ker je videl svojo ljubezen križano. Spoznal je pomen te prikazni, spoznal, da se mora nele po telesnem trpljenju, marveč še bolj po ognju ljubezni popolnoma spojiti s svojim ljubljencem. — Prikazen je zginila, Frančišek pa je nosil na svojem telesu petere rane, ki mu jih je vtisnila ljubezen Kristusova kot pečat in potrdilo medsebojne ljubezni. To je zgodovinska resnica, potrjena po sveti cerkvi.

Frančišek je imel šele 44 let, a njegovo življenje se je bližalo koncu. Mnogo je trpel vsled očesne bolezni, potrga je življenje polno napora in zatajevanja, a največ ga je povžilo hrepenenje po križani ljubezni. Zbral je tedaj svoje brate krog sebe, milo jih opominjal k stanovitosti in je blagoslavljal. Na tleh ležeč jih je prosil, naj mu še enkrat zapojó solčno pesem in o sestri smrti in med psalmom »Voce mea od Dominum clamavi« (z mojim glasom vpijem k Tebi, o Gospod) zdihnil sveto dušo l. 1226. Že naslednje leto je bil prištet svetnikom in je eden najpopularnejših svetnikov, čigar dela in ustanove sežejo noter v našo dobo in čigar načela so neizmerne vrednosti za našo socialno bedo.

Oratorij.

Zanimivo in romantično je, gledati sv. Frančiška v njegovih idealih, ki so nam dandanes še bolj nedostopni kot nekdaj. Sedanja doba gleda bolj na vnažnost, zato ne pozna in se tudi ne potruži, da bi spoznala notranje bogastvo, ki je skrito v skromno obleko. Tega duha svetnikovega si je izbral škof monsignor A. J. Ghezzi za predmet oratorija. Besedilo je vzeto iz oficija sv. Frančiška (17. septembra in 4. oktobra), deloma iz legende. Edgar Tinel je zložil tudi oratorij »Sv. Frančišek« na podlagi visoko poetičnega besedila, v modernem smislu, a tisti oratorij se preveč mudi pri lahko-mišljenem življenju Frančiškove mladosti, obhaja prave orgije plesne veselosti; dočim monsignor Ghezzi priprosto a logično in historično razvija dejstva in legendarične povesti. Moderni glasbeniki bi ne vedeli kaj početi s skromnim besedilom, P. Hartman pa si je volil ravno to, ki odgovarja historični resnici in njegovemu čutu. Poživil je tekst z glasbo, vendar ni pretiraval. Glavno načelo Hartmanovo je bilo: Kar je priprosto mišljeno, to bodi priprosto izraženo; jednostavnemu, pobožnemu besedilu prija pobožna glasba; razkošna harmonija, bliščeča tehnika bi ne bila na mestu. Kljub temu pa, da se je Hartman vedoma zadovoljil s skromnimi tehničnimi sredstvi, kljub temu mora vsakdo, ki temeljito proučava delo, pripoznati, da je premišljeno in zloženo z veliko ljubeznijo.

e zakon preoster, drugim premehek. Prvi in drugi imajo ozire na različne sloje svojih volivcev. Žganje pitja ne bo nihče zatrl, zato naj bi ga vsaj omejili, oziroma preprečili za pravičnost.

Čehi in parlament.

Češki poslanci so bili dve leti na razpotju. Po novih volitvah l. 1900 so prišli v državni zbor sicer v istem številu, toda razdeljeni v tri stranke. Glavna stranka, ki v parlamentu zastopa češki narod, je zbrana v mladočeškem klubu, ki šteje danes 51 članov. Češki narodni socialisti štejejo z dr. Baxo 6 članov, in agrarci 5. Valed te razdeljenosti so imeli češki poslanci zadnji dve leti težavnejše stališče, celo ker poljski klub hodi svojo pot. To nam tudi pojasni češko taktiko, ki se je menjavala od časa do časa. Spomladi l. 1901 so sprejeli obstrukcijo in opozicijo, da so omogočili zakon glede vodnih cest na Moravskem in Češkem. Lani so obstrukcijo zamenjali z opozicijo, in po petih letih je vlada odobrila ustavni proračun. Zadnjo jesen so zopet poskusili z obstrukcijo od slučaja do slučaja. Bili so še vedno na razpotju. Ko pa je prišla avstro-ogrška nagodba na vrsto, treba se je bilo odločiti ali za obstrukcijo proti nagodbi ali za stvarno opozicijo.

Zmagala je v klubu zmernejša struja in prva posledica je bila zadnji manifest na češki narod. V tem manifestu naglašajo, da bi bila sedaj obstrukcija brezuspešna in za splošni blagor celo škodljiva, ker vlada bi s § 14. uveljavila avstro-ogrsko nagodbo, kar je želja tudi nemških strank. Še nevarnejša bi bila obstrukcija proti carinskemu tarifu, ker bi preprečila trgovinske in carinske pogodbe z vnanjimi državami in tako škodila osobito češki industriji.

To torej so razlogi, iz katerih so mladočeški poslanci premenili svojo taktiko. Reči moramo, da je to sedaj edino prava taktika. Trebalo pa je zmernejšim poslancem mnogo poguma, da so storili ta korak. Kakor so nekdanji Mladočeši grajali vsak korak staročeških poslancev, tako danes Mladočehom grené življenje razne vrste radikalcov. In to vzbuja največje veselje v nemškoliberalnem taboru, ki ga zastopa v prvi vrsti »Neue Fr. Presse«. Ker pa ta stara zgaga gotovo ne simpatizuje s Klofačem in Freslom, je torej jasno ko beli dan, da bi rada iz same škodoželjnosti napravila največjo zmedo med Čehi in tako ribarila v kalni mlaki.

Včeraj je vodstvo mladočeške stranke v Pragi sklenilo, da skliče za 26. april shod zaupnih mož, ki naj govore jasno besedo glede taktike čeških poslancev v parlamentu.

Razpor v mladočeškem taboru.

Znani nastop radikalne struje v mladočeškem taboru, ki se nikakor ne more sprijazniti s premembo taktike državnozbornske delegacije, je dal izvrševalnemu odboru mladočeške stranke povod, da se je sošel pod predsedstvom načelnika dr. Skarde v Pragi k daljšemu razgovoru. Na dnevnem redu je bilo važno vprašanje, ali naj se ustreže zahtevi radikalne struje in skliče shod zaupnikov, ki naj odločijo nadaljnjo taktiko državnih poslancev, ali ne. Vkljub veliki važnosti te razpravne točke je pa bila udeležba pri tem posvetu dokaj slaba, kajti poleg načelnika se ga je udeležilo le 16 članov izvršilnega odbora, torej le dobra polovica. Odsotni so bili med drugimi dr. Pacak, dr. Brzard, dr. Engel in dr. Fort. Razprava je bila silno živahna. Zagovorniku začasne opustitve obstrukcije dr. Kramarja sta silno oponirala Podlipny in Gregor. Nekako posredovalno ulogo je igral dr. Herold, ki je skušal premostiti zijačo propad, toda mož ni imel posebne sreče, kajti prodrl je predlog, da se skliče shod zaupnikov v Prago, ki se je z ozirom na to, da dr. Kramar nujno potrebuje počitka in je že odpotoval na jug, od 5. ozi. 19. odložil na 26. aprila. V to potrebi pripravljalni odbor so bili izvoljeni člani Skarda, Herold, Pantuček, Podlipny in Tuma. — O odločitvi mandatov se na tem sestanku ni razpravljalo in se prepusti tozadevna odločitev shodu zaupnikov. Kakor vse kaže, bo nedelja, 26. aprila kritični dan prve vrste.

Važna vladna predloga.

Poslanski zbornici je danes vlada predložila načrt zakona glede obrambnih sredstev proti prašičji kugi. Z omenjeno predlogo se razveljavljata sedaj obstoječi cesarski naredbi z dné 2. maja 1899 in 15. sept. 1900, katerih določbe so se pokazale nezadostne. Bistvo nove predloge obstoji v fakultativni dopustitvi sedaj oblihgatorno predpisanega pobijanja okuženih

prašičev. V tem oziru določa § 3: »Ako je smatrati z ozirom na obstoječe okoliščine, da je možno naglo zatreti prešičjo kugo z odstranitvijo okuženih ali sumljivih prašičev, more politiška deželna oblast odrediti, da se pobije taka žival. Proti taki odredbi je ugovor nemogoč. — Naslednji paragraf tega zakona določa, da se tako ubiti prašiči ali njihovi deli smejo dopustiti za življenje, če to dovoli zdravstvena oblast. Prašiči pa, katerih meso po izjavi zdravstvene oblasti ni užito, se smejo tehniško porabiti, če to ne nasprotuje zdravstvenim predpisom. — Dosedanje določbe glede odkodnin za pobite živali ostanejo nepremenjene.

Ukaz vojnega ministra v zadevi dvoboja.

Dunajska »Reichspost« vé poročati, da je minulo soboto večje število dunajskih članov protidvobojne lige, ki niso aktivni častniki, prejelo povelje vojaškega oblastva, da morajo izstopiti iz tega društva. Omenjeni list ob enem poroča, da bo mnogo odličnih članov po izstopu iz društva odložilo vojaško dostojanstvo, da si tako omogoči zopetni vstop v protidvobojno ligo. To bodo sterili vsi oni, ki niti za ped ne odstopijo od svojih načel in tem raje žrtvujejo čast in dostojanstvo. Ta odločni korak bo pa tudi pokazal, da bo imel ukaz vojnega ministra ravno nasprotni vspeh, kakor ga je pričakovala vojna uprava.

Položaj na Ogrskem.

Včeraj smo omenili značilnih besed posl. Košuta, iz katerih se da sklepati, da bo njegova stranka konečno odnehala v obstrukciji proti vladi. Vendar pa vsa druga znamenja kažejo, da se to ne zgodi še tako kmalu in da se dolej nahaja Szellova vlada še vedno v takih škripcih, v kakoršnih je bila pred enim ali dvema mesecema. K vojni predlogi se je sedaj pridružila še druga kost, na kateri lahko dalj časa glodajo vladni nasprotniki. Finančni minister je moral namreč včeraj predložiti zbornici nov štirimesečni proračunski provizorij, t. j. za mesece maj do avgusta. Tej predlogi bodo Košutovci ravno tako nasprotovali kakor vojni, ker vladi ne zaupajo. — Poslanec Langyel je že pričetkom včerajšnje seje izjavil, da bo govoril do konca seje, in je to svojo obljubo tudi izpolnil. Predsednik grf Apponyi je pa zopet vzbral moral sprejeti 1000 mož broječo deputacijo, ki je vrhu vsega še demonstrirala pred parlamentom. — Z ozirom na tako neugoden položaj se umevno zopet govori o premembi v kabinetu. Kot Szellovi nasledniki se imenujejo Apponyi, Tisza, Lukacs, in tudi Julij Andrássy se pogosto imenuje.

Volitve v nemški državni zbor.

Glasom cesarske odredbe z dné 28. marca so splošne volitve za nemški državni zbor razpisane na 16. junija. Soc. dem. glasilo »Vorwärts« do najnovejšega časa ni hotelo verjeti te zadavni trditvam ter je izražalo mnenje, da se vrše nove volitve že 17. maja. O drugem terminu, je pisal ta list, govore le vsled tega, ker bi radi našli soc. demokracijo popolno nepripravljenost. No sedaj bodo menda uverjeni, da jim v tej zadevi ne mara nihče do živga. Ob enem javljajo berlinski listi, da bo cesar sam izdal nekaj volivni manifest na narod, v katerem bo svaril pred radikalnimi elementi, posebno pred soc. demokrati.

Razpor v nizozemski socialni demokraciji.

Vodje nizozemske socialno-demokratske stranke so pred nekaj tedni vpriporili nepopisno gonjo proti nekaterim vladnim zakonskim osnovam, tičočim se delavskih razmer in premembe volivne pravice. Posebno glasno je bil njih voditelj dr. Trüstra in po pripravi, ki jih je vodila v tem oziru njegova stranka, je bilo v kratkem pričakovati generalne stavke v vseh državnih in zasebnih podjetjih. V zadnjem hipu so pa vodilni krogi uvideli, da si delavstvo na ta način le poslabša svoje stanje, in krenili so na drugo pot. Načelnik socialno-demokratske frakcije v zbornici, zgoraj imenovani dr. Trüstra je te dni moral javno priznati, da politiška generalna stavka ne bi vodila do cilja, ki ga hoče doseči socialna demokracija, da namreč vlada umakne zakonske osnove. Soc. demokratsko glavno glasilo pa priporoča sodrugom, naj premene dosedanje agitacijo v stvarno proučevanje vladnih predlog po strokovnih društvih. — Pripomniti treba, da so to stališče že izpočetka zastopali krščanski social. delavci in ravno vsled tega so jih sociji napadali na najbolj surov način. Prav kakor pri nas! — Kajpada ta premenjena taktika sedaj ne ugaja onim soc. dem. voditeljem, ki so delavstvo s svojo brezmejno agitacijo tako preslepili, da je pričakovalo edine rešitve od generalne stavke, in si sedaj ne upajo povedati resnice zaslepljenim masam. Kajpada stoji tudi za temi voditelji kakor povsodi, kjer je pričakovati večjih nemirov, anarhiška stranka, ki posebno krepko podpira radikalno soc. demokratsko krilo. Na to

pa seveda nihče ne misli, da jim bo ta edinstvo veliko šodila.

Iz brzojavk.

Nadvojvoda Fran Ferdinand se je včeraj povrnil s svojega potovanja po jugu. — Ogrski socialisti protiredovnikom. Budimpeštanski socialni demokratje so v nedeljo priredili na javnem trgu »svobode« velik shod, ki se ga je udeležilo do 20.000 oseb. Sprejela se je resolucija v kateri pravijo, da ne odnehajo prej z bojem proti »klerikalni reakciji«, dokler niso zatvorjeni samostani in zaplenjeni njih imetje. Enak shod so priredili socialisti tudi v Sopronju. — Bülow in Goluchowski se snideta baje v kratkem na italijanskih tleh. — Pridopolnilnih volitvah v Parizu so v nedeljo podlegli nacionalisti. Izvoljena sta mesto njih dva socialisti in en vladinovec. — Kriza v Atenah. V včerajšnji seji poslanske zbornice je vojni minister Skupes nenadno podal svojo ostavko.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. marca.

»Tua res agitur«. Pod tem naslovom je kranjski »Gorenjec« spravil iz svojega valed naših odkritij razburjenega srca vendar nekaj glasov. V Ljubljano je naslovil te besede. Strankarskemu vodstvu kliče v zadevi tržiških in jeseniških volitev: »Zahtevamo od svojih zaupnikov tanko vest in v kočljivih vprašanjih previdnosti... Kje imamo zagotovilo, da vodstvo klerikalne stranke ne postavi za Kranj. Škofjo Loko kakega dostojnega kandidata, in našim agitatorjem je vzeto 999 od 1000 argumentov, ki jih imajo pripravljene proti kranjskemu dekanu. In takrat se bo prepričalo vodstvo narodno-napredne stranke, da je s svojo taktiko napeljevalo vodo na klerikalne mlne, da je izpodkopalo liberalnim agitatorjem tla pod nogami, takrat bo imel dr. Ferjančič ali njegov naslednik vsak dan velikolepak na hrbtu z napisom: Glejte ga izdajalca, z nemške glasove je prodajal slovensko zemljo. Zaradi tega kličemo danes, ko ni še prepozno, z vso resnobo vodstvu narodno-napredne stranke v Ljubljani: Tua res agitur!« — V Kranju so morali nekaj reči, ker jih je vsled zadnjih dogodkov sram pred katoliško-narodnimi somišljeniki. A kaj bo to pomagalo? Liberalcem bo »Narod« zagrozil s svojim terorizmom, in poskrili se bodo zopet, kakor že tolikrat, in slednjič zopet vsi skupaj složno šli na narodno izdajsko delo. Kdo pa je vodstvo narodno-napredne stranke? Kdo mu je dal oblast, sklepati pogodbe? Kdo je pooblastil gotove ljudi, da terorizirajo liberalce in še celo vse primerne časti vrednim agitatorjem »Gorenjčevim« kvarijo posel? Kranj se je včasih ponosno imenoval »najbolj narodno mesto«. In zdaj ne pride nič glasnejšega protesta iz njega? Ali vas je še kaj mož med naprednjaki v gorenjskih mestih? Kako je to, da »Gorenjčevci« uredniki govore tako iz dalje svojemu vodstvu? Ali morda celo g. Ciril Pirc nima besede v vodstvu stranke in dozda ni vedel, kaj je vodstvo paktiralo v imenu gorenjskega meščanstva? In »Gorenjec«, ki se tako peha za liberalce, mora zdaj šele od nas zvedeti, da dela za izdajsko stranko? Ali vi ne morete poklicati na odgovor vašega dr. Tavčarja? V katoliško-narodni stranki tudi dr. Šusteršič ne more brez sklepa nič storiti v imenu stranke. Pri liberalcih pa, kdor je paša, v resnici dela, karkoli hoče. Ali je to svobodnjaško? Radovedni smo, kaj bodo zdaj storili naprednjaki okoli »Gorenjca«, ali se bodo dvignili in sanirali neznosne razmere v svoji stranki, ali se bodo pa tiho udali in tudi vzeli na svoj hrbet velike lepake z napisom: Glejte jih, kiso sedaliko mandirati od izdajalcev!

Premembe v finančni službi. Imenovani so bili. finančni koncipist dr. Fran Eller za davčnega nadzornika, konceptni praktikant Karol Dernovšek finančnim koncipistom, pravni praktikant Ivan Korbar fin. konceptnim praktikantom in absol. višji realec Bogum. Brinšek račun. praktikantom v Ljubljani. Konceptni praktikant Hub. Ryšavy je premeščen od urada za odmero pristojbin k davčni administraciji, fin. koncept. praktikant Maks Laschan vit. Moorland od davčne

administracije k uradu za odmero pristojbin. Zadašno vpokojen je davčni kontrolor E. d. v. L. e. b.

Velika ljudska slavnost v Mariboru.

Mariborska narodna društva: obe podružnici sv. Cirila in Metoda, čitalnica, športno društvo, društvo »Maribor«, bralno društvo v Studencih in dravsko plan. društvo prirede skupno v prid družbi sv. Cirila in Metoda veliko ljudsko slavnost dne 7. junija t. l. v vseh prostorih »Narodnega doma«. Odseki so začeli marljivo delovati, da bi se svečanost vršila zares v velikem obsegu. Narodna društva iz Spodnjega Stajerja se naprosijo, da ne prirede tega dne sličnih veselja, da se tem lažje zberemo v Mariboru na prijeten sestanek.

Skupščina »Gospodarske zveze«

bo v četrtek dno 16. aprila ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani »Katol. Doma«.

Umrl je v Podkrajju nad Vipavo 78 let stari posestnik Fran Rupnik.

Iz Horjula.

Tukaj smo imeli sijajno proslavo 25. letnice sv. očeta Leona XIII. Zjutraj je bila slovesna sv. maša, zvečer ob 7. uri pa je bila slovesna razsvetljava po celi tati, potem je bila igra »sv. Neža«, katero je priredila dekliška Marijina družba pod vodstvom obče čislane gospice učiteljice Ninice Rot. Slavnostni govor je imela Ivanka Baloh, govor na zbrano občinstvo pa Lenica L. e. b. n. deklamacijo »sv. Neža« pa mala 6 letna učenka Lizika Zdešar. Da je igra tako dobro izpala, gre vsa čast vrli gosp. učiteljici, katere je res nemarno delovala in poučevala igralke in govornice. Igra je bila res kaj izvanrednega, igralke so izvrstno igrale. Pred igro so udarjali naši nadopolni tamburaši papeško himno in več drugih pesni. Zaključila se je igra s »Slava« klici na sv. očeta Leona XIII.

S Pilštanja.

(Pogreb vrlega moža.) Pretečenega četrtega dne 26. marca dopoldne pokopali smo 72letnega očeta našega gospoda župnika, Martina Tomažiča. Ranjki se je rodil na zgornjem Kamenščaku župnije ljutomerske dne 19. oktobra 1831 ter je tamkaj živel na svojem posestvu. Pred osmimi leti prišel je na Pilštanj k svojemu edinemu sinu župniku, ter mu vodil ves čas gospodarstvo. Oče Martin bil je za svojo starost izredno dvrti in močan. Človek bi mislil, da bo še dvajset let živel, posebno ker nikoli ni bil resno bolan. Na sv. J. zfa dan pa pride zjutraj od skupnega sv. obhajila mož v župnišče še zdrav, a mrzlica ga strese, spravi se v posteljo, iz katere ni več vstal, huda pljučnica se ga loti. Nobeno zdravilo ni pomagalo, v dobrih štirih dnevih ga je zdelala. Umrl je pred Marijinim praznikom 24. marca ob 1/5. uri, ravno ko je njegov sin župnik pristopil k oltarju, da opravi zanj daritev svete maše. Pogreb v četrtek je pričal, da so očeta Tomažiča radi imeli pilštanski farani, pa tudi dalje čez mejo. Spremilo ga je za zadnjem potu deset duhovnikov. Sprevod vodil je pred. gospod kanonik Janez Bosina iz Kozjega, zanj maševal gospod svetovalec žuonik A. Ribar ob asistenci gg. župnikov A. Kragl in J. Toman, nagrobni govor imel je gosp. duhovni svetovalec Jožef Tombah. Udeležili so se istega tudi nekateri gg. uradniki iz Kozjega in lepo število kozjanskih tržanov, mnogo ljudstva ter vsi otroci pilštanske šole z gg. učitelji. Tako smo hranili moža skrbnega in delavnega, kateri je pridno delal, bodisi da je bilo delo tako težko. Počitka ni poznal, a zraven obilnega dela na svojo dušo ni pozabl. Vsak dan hodil je k sveti maši in zvečer k skupni molitvi v cerkev. Upamo, da zdaj za vsa svoja dela zavživa plačilo. Bog mu daj!

Tatvina.

Kajzarju Františku Golobu v Preserji je v noči od 29. na 30. t. mes. ukradel tat iz hleva tri leta staro, brejo kravo rudeče pasme, vredno 180 K. Ukradena krava se lahko spozna, ker ima čez hrbet po dolgem belo progno. Orožniki poizvedujejo po tatu, pa se jim dosedaj ni posrečilo, ga dobiti v pest.

Demonstracije v Zagrebu.

Iz Zagreba se poroča, da sta aretirana pisatelj Stefa n. R. a. d. i. c. in vodja kršč. socialnega delavstva Hinko Sirovatka ter izročena drž. pravdnistvu. Dolže ju, da sta v soboto pred univerzo imela »hujskajoče« govore. Policija je odredila, da se morajo vsi napisi, katere so posestniki trgovin vsled demonstracij odstranili, zopet obesiti v taki obliki, kakeršno so imeli pred demonstracijo, ker se mora vsaka prememba v napisu prej naznaniti policiji. Kdor se ne bo ravnal po tej naredbi, bo plačal globe 200 K. Dež. vlada je pozvala ravnateljstvo ogrskih drž. železnic, naj radi demonstracij ne sprejme ni napis na svojem poslopuju. Včeraj dopoldne je šla deputacija hrvaških dijakov k načelniku policije prosit, naj izpusti aretirane osebe. Deputacija je bila takoj aretirana. Na to se je podalo 300 dijakov pred mestno hišo. Pred poslopijem so

policisti in orožniki obkolili vseh 300 dijakov, katere so s silo hoteli potisniti na dvorišče. Prišlo je do silovitega boja med policijo in dijaki. Na lice mesta je prišel posl. Frank, ki je pozival dijake, naj se mirno uklonijo. Na to se je posrečilo za preti vse dijake, nakar so morali povedati svoja imena, a izpustili jih niso. To postopanje oblasti je napravilo po Zagrebu strahovito razburjenje. Čuje se, da bo vlada vseučilišče zaprla, ako se bodo ponavljale demonstracije. Včeraj ob 6. uri zvečer se je razširila vest, da hočejo demonstrantje napasti plinovno tovarno, nakar so orožniki tovarno zastražili. Ob pol 9 uri zvečer se je pomikala velika množica po Jelačićevem trgu proti Zrinijevevu trgu. Nakrat je priletela proti množici kompanija vojakov z nasajenimi bajoneti, za hrbtom množice so se pa pojavili policajski konji. Množica se je razpršila. Na Zrinijevem trgu so se demonstrantje zopet zbrali, nakar jih je policija napadla z golimi sabljami. Ranjenih je bilo več oseb. Neki mlad mož je težko ranjen. Po Zagrebu vlada strašno razburjenje. »Obzorje« prinaša oklic na meščanstvo, v katerem svari pred demonstracijami na ulici in izgredivih, »koji bi samo oanjtili uspeh započete akcije neodvisnoga gradjanstva«. Danes nismo dobili nobenega zagrebškega časopisa. Vsi so zaplenjeni.

— **Iz Bele peči.** V proslavo papeževega jubileja imamo tu duhovne vaje. Vodi jih pred. p. Fr. Zehngruber S. J. Govornik vzbuja največje zanimanje. Uzorni in krasni govori obljubujejo najlepše uspehe. Morda vendar le tudi naši divni dolinici zasije zvezda boljše bodočnosti. Dal Bog! O sklepu in koncu pozneje. Pobožnost začela se je 28. t. m. ter bo trajala do 5. aprila.

— **Na Hrvatsko v »šume«** je šlo te dni več drvarjev in tesarjev z Dolenjskega, ki ostanejo ondi do zime. Delavci so iz kočevskega in novomeškega okraja.

— **Načelnik postaje izginil.** Na čelnik železniške postaje v Vuhredu gosp. Jožef Gartinger je nenadoma izginil. Sumijo, da je izvršil samomor. — Iz Maribora se pa sedaj javlja, da se je postajni načelnik Gartinger ustrelil. Njegovo truplo so našli na progi blizu Vuhreda. Vzrok samomoru so baje neugodne rodbinske razmere.

— **Demonstracija pri predavanju.** Minoli teden je v neki tržaški dvorani predaval gospod profesor Micka. Ta mož je baje sovražnik tržaških iredentarjev, toda njegovo predavanje ni dišalo po politiki, ampak po fiziki. Vkljub temu se je v konferenčni dvorani zbralo večje krdo lahonskih iredentarkov, ki so g. Micka že ob njega nastopu pozdravili z »ven ž njim« in drugimi cvetkami iz vrta 2000-letne — kulture! Prizor je moral biti jako buren, ker je bolj resni del poslušalcev iztirjal »otročaje« iz dvorane ter tako omogočil učeno predavanje g. prof. Micksa.

— **Stavka prodajalcev rib** se je pričela na Reki, ker se je otvoril na Reki magazin za ribe, ki hoče monopolizirati trgovino z ribami. Prodajalci rib so vse ribe poslali z Reke, tako da ni mogoče sedaj na Reki kupiti nobene ribe.

— **Grad Miramare** pri Trstu je dovoljeno ogledati od 1. aprila od 10. do 12 ure dopoldne in od 3. do 5 ure popoldne.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje. Danes ob pol 8 uri zvečer je v »Katoliškem domu« zanimivo javno predavanje. K obilni udeležbi vabi odbor »Sloven. kršč. soc. zveze«.

Društvo delavcev c. kr. tobačne tovarne je imelo v soboto zborovanje v »Katoliškem domu«. Predsednik gosp. Knez je pozival delavce k vstrajnosti pri borbi za stanovske interese in je priporočal ustanovitev strokovnega lista. Č. g. dr. Krek je to tudi toplo priporočal, nakar je poročal o novem delavskem redu za tobačno tovarno, ki pride v veljavo 1. aprila. (»Slov. List« je o tem del. redu obširno poročal v 10. števil. Op. ured.) Na to je poročal blaginjo o delnem stanju društva. Društvo šteje 1725 članov in ima premoženja 2335 K 7 v. G. Čater je govoril o razmerju delavcev in delav v tuk. c. kr. tobačni tovarni, kakor tudi draginjskih razmerah in je priporočal resolucijo za zvišanje plač. Sprejeto. Na predlog g. Čaterja so bile sprejete tudi resolucije za ureditev delavskih stanovanj in v zadevi starostnega stanovanja. Pravila so se v toliko spremenila, da v slučaju razpusta društva društveno premoženje pripade vdovam in sirotam članov. Shod je bil jako dobro obiskan.

Iz Trnovega. Tlak bodo položili okoli Iv. Dražilove hiše na Mirji in okoli trnoveškega župnišča in tamkašnje župne cerkve. — Zadnja dobi tudi nove primerne tri lestence, kateri bodo imeli električno razsvetljavo.

Pravnikov večer. Društvo »Pravnik« vabi vse pravniške kroge na 3 svoj prijateljski večer v sredo 1. aprila zvečer v »Narodnem domu«. Na vpo-

redu je predavanje gospoda Rudolfa pl. Andreika.

Deželno kemično preskuševališče je nastanjeno v Satendrovih ulicah v hiši, kjer je imela prej »Kmetijska družba« svoje prostore. To hišo so začeli nekaj strgati, menda jo bodo nekoliko »modernizovali«. Dosti poprave pa ni vredna; ko bi jo do tal podrli in novo zgradili, bi jo dežela še najbolj pogodila!

Goveje meso se je podražilo za 6 krajcarjev pri kili. Pravijo, da se podraži za 10 kr. pri kili.

Poseben vlak z 800 laškimi delavci se je peljal danes po noči mimo Ljubljane.

Izseljevanje. Danes po noči je odpotovalo z južnega kolodvora 110 oseb v Ameriko. Med temi je bilo 56 Hrvatov.

Zopet blazni ušel. Pred šentpetersko cerkvijo prijel je včeraj zv. policaj Matijo Kuparja, ki je bil ušel iz blaznice na Studencu in si je vso obleko strgal raz sebe tako, da je bil popolnoma nag. Policaj je Kuparja peljal v bolnico.

Pri tatvini zasačena. Sprevodnikova vdova J. S. v Vodmatu je bila včeraj zvečer v Prešernovih ulicah aretirana, ker sta ju Antonija Zibert, kramarica v Prešernovih ulicah št. 38 in prodajalka Antonija Odišek zasačili, ko je kradla pred prodajalnici razobešeno blago. Ko so jo prijeli, našli so pod njeno pelerino štiri predpasnike, ženske srajce in blazne in dve bluzi, kar je imela vse z bucikami pripeto na svoji obleki. Sli so gledat tudi v njeno stanovanje in tudi tamkaj so našli več ukradenega blaga. Kaj je premetilo 60 let staro žensko, da je šla krast, sama ne ve povedati. Morda jej je zavžito vino zmešalo glavo.

Ljubljansko učiteljsko društvo ima jutri, v sredo 1. aprila t. l. ob 8. uri zvečer svoj redni občni zbor v gostilniških prostorih g. Bahovca v Sodniški ulici. K temu zboru vabi vse ljubljansko učitelstvo in njega prijatelje odbor.

Ustanovni občni zbor ljubljanske podružnice društva »Postbeamtenverein« se boode vršil v soboto dne 4. aprila ob 8. uri zvečer v poletnem salonu hotela »pri Malihu«. Dnevni red: 1. Nagovor lokalnega odbora. 2. Volitev predsednika. 3. Glavnega društvene predsednika poročilo o delovanju. 4. Branje pravil. 5. volitev odbora in 2 pregledovalcev računov. 6. Določitev članarine. 7. Predlogi o premembi pravil. 8. Drugi slučajni predlogi.

Konja splašila. Danes zjutraj sta se na Sodniški cesti Turkovemu blapcu Blažu Kregarju splašila konja in zdirjala po cesti. Zadelata sta z vozom ob električni drog ob cesti in polomila oje, na kar sta bila prijeta.

Izgubljena denarnica. Na poti od južnega kolodvora po cesti na južni kolodvor in po Dunajski cesti je bila izgubljena denarnica s tremi bankovci po 10 kron in drobižem za 6 kron.

Ogenj. Danes ponoči vnele so se v kleti Ravnikarjeve hiše v Spitalskih ulicah št. 7 smeti, ki so bile spravljene v neki leseni posodi, v katero so stranke v hiši tudi devala pepel. Smeti in pletena korba, ki je bila na smeteh, so začele tleti, kar je povzročilo mnogo dima, ki se je kadil skozi okno na ulico. To sta videla dva potnika in naznanila na policijo. Policaji so poklicali ljudi v omenjeni hiši, da so šli v klet in ogenj pogasili.

Pričetek zidarskih del in nove stavbe. Prihodni mesec bo osemletnica, odkar je zadela Ljubljano potresna katastrofa. Ljubljana se je od tedaj neverjetno prenovila. Nad 160 od tal do strehe novih, nad 60 pa prenovljenih hiš s cerkvami in gospodarskimi poslopji se je v tej dobi postavilo. O novih ulicah in cestah, katerih je že nad 20, kanalizaciji i. dr. ne bomo posebej govorili, z eno besedo: domačin opazuje itak sam spremembo mesta, tujec pa, ki je Ljubljano prej poznal, se jej pa zdaj kar čudi. Ta prenovitev mesta je pa zajedno moderna in kolikor toliko tudi praktična, tako glede zasebnih kakor javnih zgradb. Marsikak gospodar je svoj kapital zaidal, vsak drug se je moral zadovoljiti. In tako se je pričel tudi pretekli teden tisti dirnjaci postavbiših, kakor se vrši od potresa sem vedno vsako leto. Furlanskih in italijanskih zidarjev in delavcev še ni tu toliko, kolikor bi se jih že zdaj potrebovalo, vendar dela so se skoro že povsod pričela. Pred vsem omeniti hočemo dograjene hiše, ki se že ometujejo in se bodo potem zunaj in znotraj snažile. Te so: V Sodniških ulicah kamnoseka Vodnika in župana Iv. Hribarja, na Bleiweisovi cesti hiši vrtnarja Al. Korzike, v Predilnih ulicah F. Starka, ob Erjavčevi cesti nadučitelja Weinlicha in hišo »Kmetijske posojilnice za ljubljansko okolico«. Zgradba se nadaljuje: pri Urbančevi hiši na vogalu Sv. Petra ceste, pri Fr. Šviglovi na Dolenjski cesti in pri Jak. Accettovi na Sv. Petra cesti. Za novoprojektirane hiše se temelji še nikjer ne koplje. Delavcev se bo letos potrebovalo okoli 2000, v Ljubljani jih je do zdaj nekaj nad 250. Ometati bo letos 14 hiš, novih se bo zgradilo osem in dve vili. Morda prično letos tudi z razširjenjem domobranske vo-

jašnice, z zgradbo gimnazije in voj. preskrbovalnega skladišča.

Književnost in umetnost.

P. Hartmanov oratorij je posvečen, kakor znano, Nj. Velikanstvu presvetlemu avstrijskemu cesarju, ki nosi ime sv. Frančiška Serafskega. Lanskega leta, ko je P. Hartman vodil oratorij na Dunaju, ga je sprejel cesar v avdienci dne 3. februarja in ga pozdravil z besedami: »Zelo me je zveselilo, da ste mi posvetili Vaše delo. Vi živite sedaj v Rimu?« — P. Hartman je odgovoril, da vodi v Rimu glasbeno šolo, ki jo je ustanovil slavni Cesi. Ob enem se je zahvalil cesarju za veliko zlato kolajno, katero mu je cesar milostno podelil. Nato cesar: Vi ste Tirolec in ste se šolali na Tirolskem. Ali ste se šele zdaj podali na glasbeno polje?« — »Ne, Velikanstvo, jaz se ukvarjam z glasbo od mladih nog, toda v novejšem času sem se ji popolnoma posvetil.« — »Jeli oratorij 'Sv. Frančišek' že večkrat bil izvajen?« — »Da, Velikanstvo, v Rimu in Petrogradu.« — Nato prosi Hartman cesarja, da bi blagovolil milostno prisostvovati eni izmed produkcij. In cesar odgovori: »Sedaj grem v Budapešto, a ko se vrnem, me bo veselilo, če bom mogel biti navzoč pri eni produkciji. Jeli to Vaše prvo delo?« — P. Hartman odgovori, da je že prej vglasbil oratorij »Sv. Peter«. Nato je cesar prav milostno odsvolil komponista.

Slovensko gledališče zaključuje danes z opero »Amazonske« oficijelno svojo sezono. Dne 3. in 5. aprila bodo benefične predstave.

Slika Iv. Kobilčeve »Slovenija se klanja Ljubljani«, je razstavljena v veliki dvorani tukajšnjega »Mestnega doma«. Vstopnina 40 v.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

V kradena zapuščina. Gostač Tine Pivk je več let gostoval pri »Frankovih« v Lomu in je tudi tam umrl; njegove dedščine so se polastili »Frankovi«. Dobili so gotovine 49 K 70 vin. in hranilno knjižico z vlogo 223 K 14 vin., ter več drugih stvari. Na pritožbo Pivkovih dedičev je sodišče obsodilo Jakoba Šubica na 3 mesece, Marijo Šubico na 6 tednov težke ječe. Andreja Šubica pa na 4 tedne ječe. — S samokresom ustrelil. Anton Krek, kolarski pomočnik na Vovčem, je bil že dalj časa v nasprotju z Jernejem Trpinom. Zvečer 26. februarja sta se zopet v Stravsovi hiši na Vovčem nekaj sprla. Med razgrajanjem pripeljal se je Lojze Kokalj z vozom, na katerem sta bila še dva tovariša in ker se je Kokalj bal, da bi se mu konj ne splašil, ustavil je voz. Janez Tavčar prijel je Kreka za vrat. Kokalj ga pa udari po ustih, obdolženec potegne revolver iz žepa in ustrelil. Krogla je zadela Tavčarja v trebuh in le naključje se je imel zahvaliti, da ni bil težko ranjen. Sodišče ga je obsodilo le na 8 dni zapore. — Radinevarne grožnje je bil France Kuralt, posestnik iz Žabnice obsojen na 5 tednov zapore. — Znožem ga je. V soboto zvečer 14. februarja nastal je v Jankotovi gostilni v Stari loki prepir med Tonetom Porento, posestnikovim sinom iz Pevna, in Jožefom Potočnikom. Potočnik je udaril Proja z neko železno vozno iglo, pa tudi Porento je na mazinice desne roke nekaj poškodoval. Poslednji je začel mahati z odprtim nožem proti Potočniku in ga dvakrat zadell; posebno nevaren je bil sunek med 5. in 6. rebrom; suknja je pa kazala 5 ubodlin. Sodišče je Porento obsodilo na 7 mesecev težke ječe.

Ustavljena preiskava. Kakor poroča »Narode«, se je ustavila preiskava proti urarju Mat. Ažmanu iz Tržiča, ki je bil v preiskovalnem zaporu, ker je bil obdolžen goljufije. G. Ažman je izpuščen iz preiskovalnega zapore, ker je sodišče prišlo do prepričanja, da ni kriv v ovadbi navedenega delikta.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Angleški kralj je na poti v Lisabono. Angleška kraljica pa se je podala v Kodanj. — Praška odvet. zbornica se je izrekla proti temu, da bi odvetniki pri obravnava nosli talar. — Ruski car je daroval črnogorskemu knezu v znak prijateljstva do Črne gore osem baterij topov. — Društvo porotnikov v nameravajo osnovati v Gradcu. Namen društva je porotnikom za časa porotniškega zasedanja dati iz društvene blagajne odškodnino za zamujeni čas. — 18.000 delavcev v sedmih bombazevih tvornic v Lowellu v Ameriki je pričelo stavkati. Delavci zahtevajo zvišanje plače. — Samomor v gledališču. V fjerju gledališča »Comedie française« se je ustrelil neki gledališki pisatelj. — V Opatici prideta po veliki noči rumunski kralj in

kraljica. — Nenadoma izginil je z Dunaja gardai poročnik Pavel baron Bouryoiny. Sorodniki menijo, da se je ustrelil. Za onega, ki ga dobi, je razpisana nagrada 1000 kron. — Na Dunaju je ustrelil sluga nekega kreditnega zavoda Franc Kopecky svojo ženo, katero je dolžil, da mu je nezvesta. Zena je bila takoj mrtva. De lavec Anton Huber je štrikrat ustrelil na ženina bivše svoje ljubimke Dostala. Ranil je težko Dostalovega spremljevalca kondukterja Angererja. Nato je Huber ustrelil nase in se težko ranil. — Nadvojvoda Fran Ferdinand je s svojo soprogo došel na Dunaj. Te dni se je mudil v Pulju. — Delavski nemiri so bili te dni v Batumu in Baku na Ruskem radi obsodbe nekaterih delavcev. Kozake je množica ometavala s kamni. Podguverner je ranjen. Policija je aretirala 21 oseb. — Marki obtožen umora. Pred porotniki v Aix Provenca na Južnem Francoskem stoji pred porotniki marki de La Forre de Mediana de Garatte, ki je svojega tekmeča de Lavergue umoril in mu odrezal nos. — Strah je ozdravil v New Yorku nekega hromega moža. Prestrašil se je tako ognja, ki je izbruh v njegov stanov. da je ozdravel. — Ustrelil se je v Feldkirchnu notar Gleich. — Promovirana je bila včeraj na Dunaju gđc. Lucija pl. Moravitz za doktorico medicine. Sedaj so na Dunaju tri zdravnice. — Nečloveški mož. Na Dunaju je postrešček Grabler svoji ženi mej prepričom zasačil nož v prs in jo težko ranil. — Člani dunajskega dvornega gledališča bodo veliki teden gostovali v Trstu. — Zeno zastrupil je v Römerstadtu tkalec Franc Kitzer. — V enem dnevu umrla sta včeraj v Jaroslavu 106 letni Pavlosiov in njegova 115letna žena. — Na Reki se je ustrelil uradnik čistilnice riža Meichsner pl. Meichsennau. — Stavka delavcev na polju se je pričela na posestvu grofa Potockega v Slovi. — Zavarovanje za ločitev zakona. Zavarovalna družba British Divorce Co. v Londonu razpošilja prospekte, na katerih vabi, naj se vsak, predno se poroči, zavaruje v ta namen, da mu v slučaju ločitve zakona zavarovalnica plača dotične stroške. — V Florenci je umrl ameriško angleški pisatelj Charles Godfrey. — Profesor Masaryk se je s svojim organom postavil za nemško »Česko sporitelno« ter proglašal dviganje denarja iz nje kot greh in sleparstvo. »Narodni listy« ga zato ostro napadajo. — Tožbe vlagateljcev proti sv. vavlavski založni je sodišče za sedaj odložilo, dokler se ne pojasni pravo stanje. — Napad na pisatelja. V Parizu je neka gospa Ena Thouret dvakrat ustrelila na pisatelja Marcela Prevosta, a ga ni zadela. Na policiji je napadalka dejala, da je imela osem let s Prevostom razmerje in se je hotela maščevati. — Preiskovalni sodnik ropar. Preiskovalni sodnik Hacuk v Moskvi, ki je bil v denarni zadregi, je ulomil v stanovanje svojega hšnega gospodarja in oropal nekaj denarja, nakar je stanovanje zažgal. Hacuk je bil radi tega obsojen na dva in pol leta zapore. — Močen potres so čutili 29. t. m. ob 12. uri 45 minut po noči v Jeruzalemu. — Rodbinska drama. Te dni so našli v nekem peštanskem hotelu gospo Berto Kriedmann obesoeno. Ista je bila poročena v Fš Szembenu, a je pred nekoliko dnevi zapustila svojega moža. Njena sestra je prišla k njej v hotel, da bi jo pomirila z možem. Že pred sestro se je hotela ustreliti; ali ko je ta sestra hotela iztrgati samokres, se je ta poslednja ranila v prsa. Friedmann je sprovela svojo sestro v bolnišnico, sama pa se je vrnila v hotel, kjer se je — obesila! — To so — Čehi. Iz dunajske »Information« posnemljemo, da mali in ceneni dnevnik »Narodny Politika« izhaja ob nedeljah v kakih 160.000 eksemplarov. — Čuden pojav na morju. Pred kratkim v Pariz došli kapitan italijanske ladje »Nina« pripoveduje, da je med vožnjo od španskega obrežja v Zette opazil čuden pojav. Njegova ladija je bila kakih 30 milj oddaljena od Zette, ko se je pripetila grozna eksplozija v morju in je iz morja zaplapolal visok plamen. On pravi, da ne vé, je-li bila to eksplozija v kaki pogreznjeni ladiji ali pa izbruh kakega vulkana. — Velika stavka. V Debrečinu stavka 2400 delavcev: peki, krojači, tesarji in zidarji. Delavci zahtevajo, da se jim zviša plača.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. G. profesor Wester mesto venca na grob svojega nečaka g. Ant. Westra, 10 K. Bog plačaj!

— **40.000 kron** znesle glavni dobitki loterije za sobe grevnice. Opozorjamo, da je žrebanje nepreklicno 23. aprila 1903 in da se vsi dobitki izplačajo v gotovini po odbitih 10% zneska.

— Obdruženo dajo Mautnerjeva napojena semena za krmsko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mautnerjeva zelnjadna in cvetlična semena.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 31. marca. (C. B.) Po otvoritvi današnje seje so razni ministri odgovarjali na interpelacije. Nato je pričela zbornica razpravo o podporah vsled uim.

Dunaj, 31. marca. V današnji seji državne zbornice je prišlo do burnih prizorov. Češki radikalec Baxa je razburjeno v češkem jeziku protestiral, da njegovo v češčini izrečeno državno-pravno zavarovanje ni našlo mesta v zapisniku. Fresl je razbijal po pultu in kričal: „To je škandal! Predsednik je vladni lakaj!“ Iro je vpil: „Češki lev ima pasjo steklino!“ Ko se je Stein vmešal v prepir, pričeli so češki radikalec kričati nanj: „Ali ste že povrnili dijete, katere ste brez pravice sprejeli? Plačajte tudi obresti?“ Fresl je planil proti Vsenemcem in vpil: „Tudi vi ste vladni hlapci!“

Dunaj, 31. marca. V današnji seji sta ministra Hartel in Welsersheimb odgovarjala na razne interpelacije, naka so prišle na vrsto zadeve glede uim. V zadevi predloga poslanca Tollingerja o odloku vojnega ministra radi dvoboja se bo vršila debata v prihodnji seji, ki bode v petek.

Dunaj, 31. marca. V seji odseka za spremembo državnoborskega poslovnika je bil sprejet predlog, da mora vlada o uloženih peticih poročati, dalje da se napravi govorniška predloga. Predlog, da bi noben govornik ne smel govoriti več kakor eno uro, se je odgodil.

Dunaj, 31. marca. Avstrijska in ogrska vlada sta danes predložili zbornicama načrt zakona glede plačil v gotovini. Avstro-ogrsko banka bo po tem zakonu dolžna izdane bankovce pokriti na zahtevo s kovanim denarjem, sicer izgubi privilegij. Doslej so bile suspendirane tozadevne določbe člena 83 banknih statutov. Dalje se ji naroča, da mora banka izdati zadostno število bankovcev po 20 in 10 K, ter jih do svote 400 milijonov popolnoma, nadalje pa vsa 40% pokriti s kovanim denarjem.

Dunaj, 31. marca. Pri dvornem obedu je cesar govoril s podpredsednikom drž. zbornice Začekom. Cesar je izrazil nadejo, da bo parlament mirno rešil predložene zadeve in da bo češki narod odobril stališče svojih zastopnikov.

Dunaj, 31. marca. Danes je prišla k ministerskemu predsedniku in trgovskemu ministru deputacija tobačnih trafikantov, ki je prosila, naj bi se provizije pri prodaji poštnih znamk povišale od 1 odstotka na 4 odstotke. Minister je obljubil prošnjo blagohotno razmotrivati.

Dunaj, 31. marca. Svijesni katolički sveučilistarcu u Beču odlučno osudjuju postupak liberalnoga djačtva v Zagrebu u njihovim demonstracijama proti savjesnomu i zakonitomu radu nadbiskupa Stadlera. Bog ga čuvao!

Zagreb, 31. marca. Splošno se sodi, da je oblast pustila Stjepana Radića in Hinka Sirovatka aretirati, da jima onemogoči kako agitacijo v prid demonstracij. Sirovatka je v soboto res govoril demonstrantom, a jih je samo pozival, naj se razidejo, ker bo shod meščanstva storil primerne zaključke. Vlada je prepovedala, da bi se vršil koncert glasbenega zavoda. Občinstvo je iz fotografije izložbe fotografa Varga izmetalo slike banove in župana Mošinskega. Aretirani dijaki so izpuščeni iz zapora. Na Markovem trgu so zapeli himno „Bog in Hrvati“. Dvo-glavi orli, katere so demonstrantje na raznih krajih odstranili, se morajo zopet obesiti.

Carigrad, 31. marca. Na sultanovo povelje bodo vsi v Nemčiji izvežbani turški častniki odšli v par dneh v Makedonijo.

London, 31. marca. List „Times“ je pričel prinašati brzojavke, katere potom brezličnega brzojava dobi iz Amerike.

Danes ob pol 8. uri zvečer javno predavanje

v veliki dvorani „Katoliškega doma“.

Predava č. g. Valjavec.

Vstop prost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
30. 3. zveč.	733.6	10.1	sr. jvzh.	jasno		
31. 3. jutro	732.3	8.0	sl. svzh.	sk. obl.		0.1
31. 3. popol.	732.2	4.2	sl. sever.	dež		

Srednja večerajšnja temperatura 10.5° normale, 6.4°.

Dunajska borza

dné 28. marca.

Skupni državni dolg v notah	100.65
Skupni državni dolg v srebru	100.65
Avstrijska zlatna renta 4%	121.90
Avstrijska kronna renta 4%	101.20
Ogrska zlatna renta 4%	121.55
Ogrska kronna renta 4%	59.45
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	16.01
Kreditne delnice, 160 gld.	688. —
London vista	23.480
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.98
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonidor)	19.06
Italijanski bankovci	95.35
C. kr. cekini	11.28

SVARILO!

Kakor se posnema vse dobro, tako skuša nesolidna konkurenca dobro ime rogaških vrelecev (last dežele štajerske) uporabljati za svoje studence. Povdarjamo torej da sta edino le »Templon vrelec« in »Styriavrelec« pristna rogaška slatina. Paziti treba na naš napisni listek, ki ima zraven imena vreleca tudi štajerski deželni grb (panter) v sredini in na napisu v zamašku: St. landesch. Rohitscher. 294

Služba organista

se razpisuje v župniji Polhovi Gradec. Kdor zna kako rokodelstvo ima prednost.

Več pové župni urad. 405 3-1

406 3-1

Vino,

jako dobro, iz lastnih vinogradov najlepše lege

predaja po nizkih cenah

Anton Lavrinšek

v Krškem.

Pošilja tudi poskušnje.

Ciril-Methodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti plškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

395 6-2

Pozor!

Odda se v Kranju na lepem prostoru lepa in svitla

predajalna

za sbo in kuhinjo, pripravna za kakega krojača ali tudi za kako drugo obrt.

Več se izve v upravnistvu „Slovenca“.

Montinit, pritrjevalano sredstvo za kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim mojstrom tvrdka BRATA EBERL, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 27 11-8

Spomladna in letna sezija.

Nežne novosti

slamnikov

za

dame in deklice

v bogati zalogi po zmernih cenah

priporoča

J. Wanek,

modistinja.

375 3-2

A 32/5

Oklic.

Od c. kr. okrajne sodnije v Višnjigori daje se na znanje, da se bodo dné

1. aprila 1903 ob 9. uri dopoldne

potom javne dražbe prodajali mnogovrstni poljski pridelki, kakor žito, krompir itd. ter še druga premičnina in da se bodo dalje dala v najem hiša št 36 v St. Vidu z gospodarskimi poslopji, vrtom in usnjarijo ter vsi za usnjarsko obrt potrebni stroji in druge orodja.

Pogoji se bodo pred dražbo naznanili.

C. kr. okrajno sodišče Višnjagora,

dné 28. marca 1903.

Prva tržaška destilerija za konjak

Camis & Stock v Barkovljah pri Trstu

priporoča domači

zdravilski konjak

po francoskem sistemu semo v izvornih steklenicah, z nadzorstvenim zamašenjem preiskovalnice za živila in sladila Dunaj IX, Spitalgasse 31, ki je odobrena od vis. c. kr. ministerstva notranjih zadev. 1 steklenica 5 K. 1/2, steklenice K 2.60.

V Ljubljani se dobiva pri tvrdkah: J. Jebračin, Murnik, S. Kordin, A. Lilleg, 22 30-25 A. Sarabon, Viktor Schiffrer, F. Terdina.

Žrebanje nepreklicno
23. aprila 1903.

Glavni dobiček
Kron 40.000 Kron

Srečke za sobe grevnice
po 1 krono

priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani.

145 12 3

Vsi dobitki se izplačajo v gotovini po odštetih 10% zneska.

Kup in prodaja
vsa kovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanju, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 178